

ІНСТРУКЦІЯ

з виявлення, локалізації та ліквідації вогнищ карантинних бур'янів

1. Загальні положення

Ця Інструкція визначає порядок здійснення комплексу карантинних (фітосанітарних) заходів - із виявлення, локалізації і ліквідації вогнищ карантинних бур'янів і є обов'язковою для виконання юридичними та фізичними особами, які займаються вирощуванням, ввезенням, вивезенням, заготівлею, переробкою, перевезенням, зберіганням, реалізацією та використанням підкарантинних матеріалів і об'єктів, та Головним державним інспектором з карантину рослин України, його заступниками, головними державними інспекторами з карантину рослин Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, їх заступниками і державними інспекторами з карантину рослин (далі - державний інспектор з карантину рослин), які здійснюють державний контроль з карантину рослин та карантинні (фітосанітарні) заходи.

2. Терміни і їх визначення

Наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

Карантинні бур'яни - види бур'янів, які засмічують сільськогосподарські угіддя, луки, пасовища, узбіччя доріг, зростають на всіх типах ґрунтів і завдають значної шкоди сільському господарству та небезпечні для домашніх тварин і здоров'я людини.

Локалізаційні заходи - це здійснення комплексу карантинних заходів, які перешкоджають подальшому поширенню карантинних бур'янів.

Ліквідаційні заходи - це знищення карантинних бур'янів у вогнищах з використанням радикальних механічних, біологічних та інших заходів.

Вогнище карантинного організму - це територія, на якій присутній карантинний організм (помічений чи непомічений).

3. Виявлення вогнищ карантинних бур'янів

3.1. З метою виявлення вогнищ карантинних бур'янів та вжиття своєчасних заходів із локалізації та ліквідації їх вогнищ, державним інспектором з карантину рослин здійснюються обстеження земельних угідь з відбором зразків рослин.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про карантин рослин» (3348-12) перелік карантинних організмів затверджує спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань аграрної політики. Перелік карантинних бур'янів, які мають карантинне значення в Україні додається (Додаток 1).

3.2. Обстеженню підлягають: сільськогосподарські угіддя, насінницькі підприємства, науково-дослідні та дослідні установи, ботанічні сади, населені пункти, фермерські, особисті селянські господарства та присадибні ділянки, садохисні лісосмуги та лісосмуги залізниць і шосейних доріг, всі сільськогосподарські культури і насадження, висівання і садіння яких проведено імпортом матеріалом. Також обстежуються території пунктів завезення імпортованих та вітчизняних підкарантинних матеріалів і об'єктів, які надходять із карантинних зон.

3.3. Обстеження проводиться в такі терміни:

- на необроблених землях, а також луках і пасовищах - з середини червня до середини серпня;
- на посівах зернобобових, технічних, олійних культур - у період стеблуння;
- на ширококорядних посівах технічних і овочевих культур, в садах і виноградниках, парових полях - перед першою і другою міжрядною обробкою або культивуацією пару;
- на посівах багаторічних трав - перед першою і другою косовицями.

3.4. Обстеження проводяться з такою періодичністю:

3.4.1. Двічі на рік - у пунктах завезення і вивезення підкарантинних матеріалів і об'єктів.

3.4.2. Щорічно:

- у зоні, вільній від карантинних бур'янів, усі сільськогосподарські культури та насадження, висівання та садіння яких проведене насінням і садивним матеріалом, завезеним з районів розповсюдження карантинних бур'янів;
- фізичних та юридичних осіб, які займаються вирощуванням насіння та садивного матеріалу для вивозу за межі області та на експорт;
- смуги відчуження шосейних доріг і залізниць;
- зрошувальні системи в районах, вільних від карантинних бур'янів.

3.4.3. Щоквартально протягом вегетаційного періоду території підприємств у районах масового поширення карантинних бур'янів.

3.5. Обстеження на виявлення всіх видів карантинних бур'янів проводяться маршрутним методом шляхом проходження двома діагоналями і чотирма боками ділянки, що обстежується. Особливо уважно обстежують боки, які межують з дорогами.

3.6. Денна норма для одного обстежувача: на посівах злакових - 60-100 га; посівах просапних - 90-100 га; посівах сої, травах - 50-70 га; парових полях і необроблених землях 100-150 га; в садах і виноградниках - 30-40 га.

3.7. Огляд насіння, зернонасінневих пунктів, переробних підприємств та місць зберігання садивного матеріалу здійснюється з відбором зразків для проведення аналізу.

3.8. Під час обстеження земельних угідь гербаризують всі невизначені рослини та насіння.

3.9. Зібраним зразкам присвоюють етикетку (Додаток 2) і відсилаються до карантинних лабораторій для уточнення видової належності бур'яну.

3.10. Після обстеження державний інспектор з карантину рослин складає акт обстеження на виявлення карантинних бур'янів (далі акт) (Додаток 3). Акт підписується юридичною чи фізичною особою та державним інспектором з карантину рослин, а у разі взаємодії з державними органами, що визначені статтею 7 Закону України «Про карантин рослин» (3348-ХІІ), представниками цих органів.

Акт складається в трьох примірниках: один - залишається у особи, другий - у державного інспектора з карантину рослин, третій - у разі взаємодії з державними органами, що визначені статтею 7 Закону України «Про карантин рослин» (3348- ХІІ), залишається у його представника.

4. Запровадження карантинного режиму

4.1. Порядок запровадження карантинного режиму визначений у статті 9 Закону України «Про карантин рослин» (3348-ХІІ).

4.2. У разі встановлення фітосанітарною експертизою наявності карантинного бур'яну державний інспектор з карантину рослин негайно повідомляє Державну Інспекцію з карантину рослин Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя.

4.3. Після виявлення вогнища державний інспектор з карантину рослин разом із фізичною чи юридичною особою та при взаємодії з представниками державних органів, що визначені статтею 7 Закону України «Про карантин рослин» (3348-ХІІ) організовує здійснення необхідних заходів щодо проведення додаткових обстежень з метою уточнення площ, засмічених карантинним бур'яном, та ареалу карантинного організму.

4.4. Додаткові обстеження сільськогосподарських угідь проводяться методом шеренги на відстані: в суцільних посівах 3-5 м; у просапних посівах трав, на оброблених землях 7-10 метрів.

4.5. Відповідно до частини першої статті 9 Закону України «Про карантин рослин» (3348-ХІІ) у разі виявлення карантинних організмів карантинний режим запроваджується: в межах декількох областей Кабінетом Міністрів України за поданням Головного державного інспектора з карантину рослин України; на території Автономної Республіки Крим, області, декількох районів, району, населеного пункту чи території окремого господарства - відповідною Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевою державною адміністрацією за поданням відповідно головних державних інспекторів з карантину рослин України, державних інспекторів з карантину рослин.

Карантинний режим запроваджується протягом доби з моменту виявлення карантинного організму.

4.6. У поданні про запровадження карантинного режиму обов'язково повинні зазначались: обставини, що спричинили запровадження карантинного режиму; межі карантинної зони, на якій запроваджується карантинний режим; час, з якого запроваджується карантинний режим, а також карантинні заходи, що здійснюються в карантинній зоні, та органи, що їх здійснюють.

4.7. Орган, який прийняв рішення про запровадження карантинного режиму, протягом доби повідомляє про це осіб, що розташовані або проживають у карантинній зоні.

5. Локалізація та ліквідація вогнищ карантинних бур'янів

5.1. На території з карантинним режимом здійснюється комплекс спеціальних карантинних заходів, спрямованих на знищення вогнищ карантинних бур'янів та запобігання подальшому їх розповсюдженню.

5.2. Юридичні та фізичні особи зобов'язані сприяти державним інспекторам з карантину рослин у виконанні карантинних (фітосанітарних) заходів та ліквідації вогнищ карантинних бур'янів.

5.3. Державний інспектор з карантину рослин відповідно до законодавства вживає термінових заходів для локалізації та ліквідації карантинних організмів, запобігання їх поширенню.

5.4. Використання та вивезення підкарантинних матеріалів і а об'єктів з карантинної зони у випадках виявлення карантинних бур'янів допускається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань аграрної політики відповідно до законодавства.

5.5. Відповідно до частини четвертої статті 10 Закону України «Про карантин рослин» місцеві державні адміністрації, власники (уповноважені ними органи) морських і річкових портів (пристаней), залізничних станцій, аеропортів (аеродромів), підприємств поштового зв'язку, автовокзалів (автостанцій), посадкові особи митниць та пунктів пропуску на державному кордоні України, на шосейних шляхах повинні сприяти державним інспекторам з карантину рослин у здійсненні карантинних заходів.

Не допускати вивезення, ввезення, перевезення в межах країни підкарантинних матеріалів і об'єктів без супроводження карантинними сертифікатами.

5.6. У районах поширення карантинних бур'янів юридичні та фізичні особи зобов'язані суворо дотримуватись карантинних вимог на своїх територіях та на

територіях своїх структурних підрозділів при транспортуванні, зберіганні, переробці та реалізації насіння і садивного матеріалу, на який розповсюджуються карантинні обмеження щодо карантинних бур'янів.

5.7. Категорично забороняється:

5.7.1. Висівати засмічене карантинними бур'янами насіння сільськогосподарських культур;

5.7.2. Використовувати ділянки у карантинних зонах для отримання садивного матеріалу культурних та природних рослин;

5.7.3. Проводити міжгосподарський обмін засміченого садивного матеріалу;

5.7.4. Використовувати для посіву насіння з полів тих підприємств, де виявлені вогнища карантинних бур'янів, а також із засмічених партій без проведення додаткового очищення;

5.7.5. Зберігати зерно, засмічене насінням карантинних бур'янів, спільно з незасміченими партіями;

5.7.6. Вивозити засмічену продукцію (сіно, солом, полу, зерно і зерновідходи) за межі вогнища карантинного організму без карантинного сертифіката, виданого органами Державної служби з карантину рослин України;

5.7.7. Використовувати на корм тваринам зерновідходи, які містять насіння карантинних бур'янів, без запарювання або розмелювання до часток розміром не більше 1мм (непридатні до споживання відходи, засмічені насінням карантинних бур'янів, знищують);

5.7.8. Використовувати мішкотару, транспортні засоби, інвентар, склади з-під засміченого зерна без механічної обробки;

5.7.9. Залишати на узбіччях доріг, на необроблюваних землях, навколо посівів, багаторічних насаджень та інших місць вогнища карантинних бур'янів;

5.7.10. Пропускати воду каналами, засміченими карантинними бур'янами, без використання необхідних спеціальних відстійників для відловлювання насіння бур'янів;

5.7.11. Використовувати ґрунт з-під карантинних ділянок для набивання парників;

5.7.12. Вивозити на поля неперепрілий гній, одержаний при використанні кормів та підстилки, засмічених карантинними бур'янами;

5.7.13. Вивозити і реалізовувати імпордне та вітчизняне насіння, завезене з інших районів країни, без перевірки в державних інспекціях з карантину рослин Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, незалежно від наявності документів на їх якість.

5.8. Для боротьби з карантинними бур'янами використовується асортимент гербіцидів відповідно до. Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні, який передбачений пунктом 35 постанови Кабінету Міністрів України від 04.03.96 р. № 295 (295-96-п) «Про затвердження Порядку проведення державних випробувань, державної реєстрації та перереєстрації, видання переліків пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні».

5.9. Юридичні та фізичні особи, винні в порушенні законодавства про карантин рослин, несуть відповідальність відповідно до закону (3348-ХІІ).

6. Скасування карантинного режиму

6.1. Після проведення комплексу встановлених карантинних заходів і повної ліквідації вогнищ карантинних бур'янів державний інспектор з карантину рослин продовжує проводити спостереження за вогнищем наступні п'ять років.

6.2. У разі виявлення рецидивів вогнищ карантинних бур'янів державний інспектор з карантину рослин організовує здійснення усього комплексу карантинних заходів до повного знищення вогнища.

6.3. Після повної ліквідації вогнищ карантинних бур'янів і за умови відсутності нових вогнищ протягом наступних п'яти років державний інспектор з карантину рослин готує подання про скасування карантинного режиму.

6.4. У поданні про скасування карантинного режиму обов'язково зазначаються:

6.4.1. Підстава та обґрунтування щодо скасування карантинного режиму;

6.4.2. Площа або територія, де скасовується карантинний режим.

6.5. Карантинний режим скасовується за поданням державного інспектора з карантину рослин.

6.6. Орган, який прийняв рішення про скасування карантинного режиму, протягом доби повідомляє про це осіб, що розташовані або проживають у карантинній зоні.

*Головний державний інспектор
з карантину рослин України*

Б.К.Супіханов

ПЕРЕЛІК
карантинних бур'янів, які мають карантинне значення в Україні

Перелік карантинних бур'янів, обмежено розповсюджених на території України:

- Амброзія полинолиста;
- Гірчак рожевий (повзучий);
- Повитиці (всі види);
- Паслін колючий;
- Сорго алепське, гумай;
- Ценхрус якірцевий (малоквітковий).

*Головний державний інспектор
з карантину рослин України*

Б.К.Супіханов

ЕТИКЕТКА
(для гербарію карантинних бур'янів)

1. Автономна Республіка Крим, область _____
2. Район _____
3. Місто, селище, село _____
4. Назва юридичної, фізичної особи _____
5. Культура, сорт _____
6. Обстежено (га) _____, заражено (га) _____
7. Походження насіння або садивного матеріалу _____
8. Дата відбору зразків «____» _____ 20__ р.
9. Відібрано зразків (шт.) _____

Юридична, фізична особа _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

*Державний інспектор
з карантину рослин* _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

АКТ
обстеження на виявлення карантинних бур'янів

«_____» _____ 20__ р.

1. Автономна Республіка Крим, область _____
2. Район _____
3. Місто, селище, село _____
4. Назва юридичної, фізичної особи _____
5. Площа посівів (га) _____
6. Обстежено (га) _____
7. Виявлено бур'янів та засмічених посівів (га) _____
8. Зразки в кількості _____
відібрані _____ направлені для _____
визначення до карантинної лабораторії _____

<i>Юридична, фізична особа</i> _____	_____	_____
	<i>(підпис)</i>	<i>(ініціали, прізвище)</i>
<i>Державний інспектор з карантину рослин</i> _____	_____	_____
	<i>(підпис)</i>	<i>(ініціали, прізвище)</i>

**Головний державний інспектор
з карантину рослин України**

Б.К. Суніханов